

ผลของความสัมพันธ์ระหว่างอัตราโทษกับการกระทำความผิด

แสดงถึงผลของการแก้ไขอัตราโทษกับจำนวนครั้งของการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น โดยเปรียบเทียบจากสถิติการกระทำความผิดที่ปรากฏจากข้อมูลของกรมตำรวจ ผลคืออัตราโทษมีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดน้อยและไม่ถาวร แต่เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับการใช้มาตรการเด็ดขาดของการปกครองแล้วกลับได้ผลในการลดจำนวนครั้งของการกระทำความผิดได้ดีกว่าการใช้อัตราโทษโดยตรง นอกจากนี้ยังได้แสดงถึงผลของการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ประเทศในกลุ่มสังคมนิยม และในประเทศที่เป็นกลางปรากฏว่ามีความคล้ายคลึงกับในประเทศไทย

เปรียบเทียบการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญากับสถิติการกระทำความผิด

สถิติที่นำมาใช้เปรียบเทียบนี้ เป็นสถิติของการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น โดยปรากฏตัวเลขจากการรวบรวมของ กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ ซึ่งถือว่าเป็นสถิติเริ่มแรกของการกระทำความผิด แม้อาจจะมีความคลาดเคลื่อนอันเกิดจากการเก็บตัวเลขนโยบายการจับกุมในบางช่วง และการละเลยของผู้เสียหายบางรายที่ไม่แจ้งเหตุเกิดของการกระทำความผิด แต่ผู้วิจัยยังเห็นว่าความคลาดเคลื่อนดังกล่าวมีน้อยมาก เมื่อเทียบกับตัวเลขที่ปรากฏ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าตัวเลขของสถิติการกระทำความผิดนี้ มีความน่าเชื่อถือพอที่จะสามารถเปรียบเทียบกับการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราโทษกับการกระทำความผิดได้

สำหรับการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาที่ผ่านมาแล้วนั้น แต่ละครั้งล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดหรือลดอาชญากรรม ฉะนั้นหากการแก้ไขดังกล่าวสามารถทำให้การกระทำความผิดลดลงได้ ย่อมแสดงว่าอัตราโทษที่เปลี่ยนแปลงไปจากการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญามีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิด แต่จากการแก้ไขนั้นไม่ได้ทำให้การกระทำความผิดลดลง ย่อมถือว่าอัตราโทษไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิด หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งของแก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราโทษไม่ใช่ว่าจะ

สำคัญปัจจัยเดียวที่ทำให้การกระทำผิดลดลงได้ ซึ่งผู้วิจัยจะได้แสดงการเปรียบเทียบให้เห็นต่อไปนี้

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญารั้งที่หนึ่ง พ.ศ. 2502

เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้นในความผิดเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ (มาตรา 147 ถึง 157) และความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม (มาตรา 201 และ 202) ผลจากคดีเกิดทั่วราชอาณาจักรปรากฏ ดังนี้

ความผิดเกิด	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข	หลังแก้ไข
	2501	2502	2503	2504
ใช้ตำแหน่งหน้าที่ใน				
ทางทุจริต	262	261	210	254

ที่มา : กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญารั้งนี้มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดผิด เพราะจะเห็นได้ว่าสถิติการกระทำผิดลดลง แต่ได้เพิ่มสูงขึ้นอีกในปีถัดไปแสดงว่าการกระทำผิดลดลงเพียงชั่วคราว ไม่เป็นการถาวร และที่น่าสังเกตก็คือ ช่วงของการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญารั้งที่หนึ่งเป็นสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ชนระวัชต์ ประกาศใช้กฎอัยการศึกในการปกครองประเทศ โดยมีมาตรา 17 เป็นมาตรการเด็ดขาด จึงทำให้กฎหมายมีประสิทธิภาพและเกิดความศักดิ์สิทธิ์มากขึ้นกว่าเดิม อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สถิติการกระทำผิดปรากฏออกมาในรูปแบบนี้

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญารั้งที่สอง พ.ศ. 2512

เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมความผิดเกี่ยวกับลักทรัพย์ (มาตรา 335 ทวิ), ชิงทรัพย์ (มาตรา 339 ทวิ), ปล้นทรัพย์ (มาตรา 340 ทวิ), รับของโจร (มาตรา 357) และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ (มาตรา 360 ทวิ) สถิติการกระทำผิดทั่วราชอาณาจักรของอัตราโทษที่แก้ไขปรากฏความผิดเกิดขึ้นดังนี้

ความนึกเกิด	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข	หลังแก้ไข
	2511	2512	2513	2514
ลักทรัพย์	26,076	29,309	28,167	28,168
ชิงทรัพย์	3,070	3,149	3,789	3,735
ปล้นทรัพย์	3,041	2,952	3,625	3,413
รับของโจร	344	300	327	291
เสียดทรัพย์	1,213	1,379	1,505	1,569

ที่มา : กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

แม้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่สองจะเป็นการเพิ่มอัตราโทษให้สูงขึ้นก็ตาม แต่จากสถิติการกระทำความผิดของอัตราโทษที่เปลี่ยนแปลงนั้นมิได้ทำให้การกระทำความผิดลดลงอย่างสัมพันธ์กันเลย ทั้งนี้จะเป็นปัจจัยอื่น เช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง มีอิทธิพลมากกว่าอัตราโทษนั่นเอง

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่สาม พ.ศ. 2514

โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 มีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้นในหลายความผิดซึ่งแยกเป็นประเภทของความผิดได้ดังนี้ คือ

1. ความผิดต่อเจ้าพนักงาน (มาตรา 140)
2. ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม (มาตรา 190, 191)
3. ความผิดวางเพลิงเผาทรัพย์ (มาตรา 218 และ 224)
4. ความผิดเกี่ยวกับเพศ (มาตรา 276, 277, 277 ทวิ, 277 ทรี, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, และ 286)
5. ความผิดต่อเสรีภาพ (มาตรา 313, 317, 318 และ 319)
6. ความผิดฐานลักทรัพย์ (มาตรา 336 ทวิ)
7. ความผิดฐานชิงทรัพย์ (มาตรา 339 และ 339 ทวิ)

8. ความผิดฐานปล้นทรัพย์ (มาตรา 340, 340 ทวิ และ 340 ทรี)
 9. แก้ไขบทบัญญัติการเพิ่มหรือลดโทษ (มาตรา 51, 52 และ 53)
 กับการกระทำความผิดหลายกรรม (มาตรา 91)

การแก้ไขอัตราโทษในความผิดทั้ง 9 ประเภท จะได้เปรียบเทียบกับสถิติการกระทำความผิดของแต่ละประเภท ยกเว้นการเพิ่มหรือลดโทษและการกระทำความผิดหลายกรรม จะเปรียบเทียบกับสถิติการกระทำความผิดทั่วราชอาณาจักรของทุกความผิดอาญาในยอดรวมของปี ซึ่งปรากฏสถิติการกระทำความผิดดังนี้

ความผิดเกิด	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข	หลังแก้ไข
	2513	2514	2515	2516
คอเจ้าพนักงาน	1,380	1,355	1,571	1,766
หลบหนีที่คุมขัง	192	152	208	190
วางเพลิง	105	123	136	127
เกี่ยวกับเพศ	4,081	4,853	4,985	5,128
เสรีภาพ	347	213	282	225
ฆ่าทรัพย์	28,167	28,168	27,237	35,705
ชิงทรัพย์	3,798	3,735	2,822	4,476
ปล้นทรัพย์	3,625	3,413	2,331	4,010
อาญารวม	741,918	784,333	835,944	780,663

ที่มา : กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

ตามสถิติการกระทำความผิดจะเห็นได้ว่าความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เมื่อมีการเพิ่มอัตราโทษแล้ว ทำให้การกระทำความผิดลดลง แสดงว่าอัตราโทษกับการกระทำความผิดในส่วนนี้มีความสัมพันธ์กัน แต่ก็ไม่เป็นการถาวร เพราะในปีต่อไปการกระทำความผิดได้สูงขึ้นอีก ส่วนความผิดประเภทรอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กันน้อยมากจนอาจถือได้ว่าไม่มีความสัมพันธ์กันเลย โดยเฉพาะการแก้ไขเพิ่มหรือลดโทษและการกระทำความผิดหลายกรรมในมาตรา 51, 52, 53 และ 91 ที่มีผลให้

กระทำความผิดในทางอาญาทุกประเภทได้รับโทษหนักขึ้น แต่ปรากฏว่าจากสถิติการกระทำความผิดกลับมีจำนวนสูงขึ้นซึ่งแสดงว่าการแก้ไขอัตราโทษในส่วนนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิด

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่สี่ พ.ศ. 2518

เป็นการแก้ไขค่าปรับในมาตรา 30 เพิ่มจาก 5 บาทต่อวัน เป็น 20 บาทต่อวัน ไม่ถือว่าเป็นการเพิ่มหรือลดอัตราโทษ ผู้วิจัยจึงไม่นำมาเปรียบเทียบ

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่ห้า พ.ศ. 2519

โดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น แยกเป็นประเภทความผิดได้ดังนี้

1. ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ (มาตรา 112)
2. ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ (มาตรา 133, 134 และ 135)
3. ความผิดต่อเจ้าพนักงาน (มาตรา 136 และ 138)
4. ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม (มาตรา 198)
5. ความผิดเกี่ยวกับศาสนา (มาตรา 206)
6. ความผิดฐานหมิ่นประมาท (มาตรา 326 และ 328)

ปรากฏจากสถิติการกระทำความผิดในอัตราโทษที่แก้ไขดังกล่าวทั่วราชอาณาจักรดังนี้

ความผิดเกิด	ก่อนแก้ไข			
	ก่อนแก้ไข 2518	ปีที่แก้ไข 2519	หลังแก้ไข 2520	หลังแก้ไข 2521
พระมหากษัตริย์	7	51	21	7
สัมพันธ์ต่างประเทศ	3	5	8	3
เจ้าพนักงาน	1,262	1,743	1,713	1,430
เจ้าพนักงานในการ ยุติธรรม	178	259	224	188

ความผิดเกิด	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข	หลังแก้ไข
	2518	2519	2520	2521
ศาสนา	10	22	16	20
หมิ่นประมาท	862	866	923	838

ที่มา : กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

ผลของการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่ห้า ปรากฏว่าการกระทำผิดขององค์พระมหากษัตริย์ ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม และความผิดเกี่ยวกับศาสนา มีความสัมพันธ์กับการกระทำ ความผิดอยู่บ้าง เพราะการกระทำผิดลดลงหลังจากปีที่แก้ไขอัตราโทษแล้ว ส่วนความผิดเกี่ยวกับสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศและความผิดฐานหมิ่นประมาทไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดจึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าการแก้ไขอัตราโทษให้สูงขึ้นมิใช่จะทำให้การกระทำผิดลดลงได้เสมอไป

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่หก พ.ศ. 2522

แก้ไขเพิ่มเติมความผิดเกี่ยวกับการค้าในมาตรา 271 เพียงมาตราเดียว ซึ่งเป็นการเพิ่มอัตราโทษให้สูงขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจจับกุมผู้กระทำผิดได้โดยไม่ต้องมีคำร้องทุกข์ของผู้เสียหาย ปรากฏสถิติการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้าที่วราขอาญาจักรดังนี้

ความผิดเกิด	ก่อนแก้ไข	ปีที่แก้ไข	หลังแก้ไข
	2521	2522	2523
เกี่ยวกับการค้า	326	223	213

ที่มา : กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

ผลการแก้ไขอัตราโทษ ปรากฏว่าการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้าลดลงแสดงว่าอัตราโทษจากการแก้ไขมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิด แต่มีข้อควรสังเกตคือ การเพิ่มอัตราโทษตามเหตุผลของการแก้ไขเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจ

จับกุมได้มากขึ้น เท่ากับ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย ที่ทำให้ การกระทำความผิดลดลงได้

ฉะนั้น จากการเปรียบเทียบการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาทั้งหมดครั้ง ที่ผ่านมากับสถิติการกระทำความผิด จะเห็นได้ว่าอัตราโทษเพียงประการเดียวมิ ได้มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดมากนัก แต่ความสัมพันธ์ที่จะทำให้การกระ ทำความผิดลดลงได้แน่นอนนั้นกลับขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย และมาตรการเด็ดขาดของการปกครอง ดังที่เห็นได้จากการแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญาครั้งแรกและครั้งที่หก

การเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ รัฐบาล และการใช้มาตรการเด็ดขาด

โดยทั่วไปแล้ว การใช้มาตรการเด็ดขาดของรัฐบาลในการบริหารประเทศ จะทำให้สิทธิเสรีภาพบางส่วนของประชาชนต้องถูกตัดรอนลงบ้าง แต่ในทางกลับกันการ บังคับใช้กฎหมายจะมีความรวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยได้นำ การเปลี่ยนแปลงมาตรการในการปกครองประเทศมาเทียบกับสถิติการกระทำความผิด ว่าจะมีผลต่อกันหรือไม่อย่างไร

พ.ศ.	รัฐธรรมนูญ	รัฐบาล-มาตรการเด็ดขาด	คดีอุกฉกรรจ์	คดีอาญาทั่วไป
2500	นำรัฐธรรมนูญ ปี 2475 มาแก้ไขใหม่	จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำรัฐประหาร	8,006	433,581
2501	ใช้กฎอัยการศึก	จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ใช้ มาตรา 17	8,458	556,380
2502	ฉบับ ปี 2502	มาตรา 17	5,273	550,356
2503	ฉบับ ปี 2502	มาตรา 17	5,800	530,032
2504	ฉบับ ปี 2502	มาตรา 17	6,636	480,253
2505	ฉบับ ปี 2502	มาตรา 17	7,147	531,654
2506	ฉบับ ปี 2502	หมคสมัยรัฐบาล จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์	7,868	595,423

พ.ศ.	รัฐธรรมนูญ	รัฐบาล-มาตรการแก้ขาด	คดีอุกฉกรรจ์	คดีอาญาทั่วไป
2507	ฉบับ ปี 2502	สมัยรัฐบาล จอมพลถนอม กิตติขจร	9,219	648,142
2508	ฉบับ ปี 2502	ใช้มาตรา 17	9,017	720,606
2509	ฉบับ ปี 2502	มาตรา 17	8,257	704,230
2510	ฉบับ ปี 2502	มาตรา 17	9,211	691,712
2511	ฉบับ ปี 2511	ยกเลิกมาตรา 17	9,983	746,229
2512	ฉบับ ปี 2511	ไม่มี มาตรการแก้ขาด	11,933	717,686
2513	ฉบับ ปี 2511	ไม่มี มาตรการแก้ขาด	11,802	741,918
2514	มีการปฏิวัติ	จอมพลถนอม กิตติขจร ใช้มาตรา 17	11,248	784,333
2515	ฉบับ ปี 2515	ใช้ มาตรา 17	7,864	835,944
2516	เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516	(นิสิตนักศึกษาเรียกร้อง- รัฐธรรมนูญ)	12,104	780,663
2517	ฉบับ ปี 2517	ไม่มี มาตรการแก้ขาด	15,346	748,252
2518	ฉบับ ปี 2518	ไม่มี มาตรการแก้ขาด	18,007	746,880
2519	ฉบับ ปี 2519	ปฏิรูป ใช้มาตรา 21	21,747	665,633
2520	ฉบับ ปี 2520	ปฏิวัติ ใช้มาตรา 27	14,343	762,607
2521	ฉบับ ปี 2521	มี มาตรา 200	16,980	547,859
2522	ฉบับ ปี 2521	เปลี่ยนแปลงรัฐบาล	18,476	632,291
2523	ฉบับ ปี 2521	เปลี่ยนแปลงรัฐบาล	17,093	581,464

คดีอุกฉกรรจ์ : คดีร้ายแรง หมายถึง ฆ่าคนตาย ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ และวางเพลิง

ตามสถิติการกระทำผิดตั้งแต่ พ.ศ. 2500 ถึง พ.ศ. 2523 จะเห็นได้ว่า
ในช่วงที่มีการใช้มาตรการแก้ขาดแก้ความผิด สถิติการกระทำผิดลดลง
โดยเฉพาะคดีร้ายแรงหรือคดีอุกฉกรรจ์จะลดลงอย่างมีความสัมพันธ์กับมาตรการดังกล่าว

นอกจากนี้ในช่วงการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลที่เข้าบริหารประเทศก็มีส่วนทำให้การกระทำ
ความผิดเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ เช่น การเปลี่ยนรัฐบาล จากจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์
มาเป็นรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร สถิติการกระทำผิดที่จำนวนมากขึ้น ทั้งนี้
เพราะสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ใช้มาตรการเด็ดขาดได้อย่างมีประสิทธิภาพจนเป็น
ที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป เมื่อหมดยุคนี้จึงทำให้ลดความเด็ดขาดลง จน จอมพลถนอม
กิตติขจร ต้องนำมาตรการเด็ดขาด ตามมาตรา 17 มาใช้บังคับอีก

กล่าวโดยสรุป จากสถิติการกระทำผิดที่นำมาแสดงในบทนี้ นับแต่
การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาและการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ รัฐบาล และการ
ใช้มาตรการเด็ดขาด มีผลที่ปรากฏอย่างสำคัญ 2 ประการ คือ

1. การแก้ไขอัตราโทษมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดน้อยจนอาจ
ถือได้ว่าไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ทั้งนี้เพราะการแก้ไขอัตราโทษเป็นการแก้ไขที่ปลาย
เหตุ มิใช่การแก้ไขจากต้นเหตุ จึงมีผลทำให้การกระทำผิดลดลงบ้าง แต่ ก็เป็น
เพียงชั่วคราวระยะเวลาอันสั้น ไม่เป็นการถาวร

2. การกระทำผิดจากสถิติที่ผ่านมามีลดลงได้ในช่วงที่ใช้มาตรการ
เด็ดขาดและการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารประเทศส่วน
มากในระยะแรกมักมุ่งแก้ไขปัญหาเร่งด่วน เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ และอาชญากรรม
จึงทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เป็นเหตุให้ผู้ที่จะกระทำ
ความผิดไม่กล้าก่ออาชญากรรมขึ้น ส่งผลให้การกระทำผิดในปีถัดไปลดลงอย่างเห็น
ได้ชัดแทบทุกช่วงที่เกิดมาตรการเด็ดขาดและการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล

ดังนั้นความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายที่ทำให้กฎหมายมีประสิทธิภาพโดยบุคคลที่
เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมอันได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์
จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการลดอาชญากรรม หรือการกระทำผิดได้ดีกว่าการแก้ไขอัตรา
โทษ

ส่วนมาตรการเด็ดขาดของผู้บริหารประเทศ เช่น มาตรา 17 ของรัฐธรรมนูญ
ปี พ.ศ. 2502 และ ปี 2515, มาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2519, มาตรา
27 ของรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2520 และมาตรา 200 ของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2521

แม้จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การกระทำความผิดลดลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ก็เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพบางประการของประชาชนซึ่งมักถูกคัดค้านและมีปัญหาตามมาเสมอ

ผลของการกระทำความผิดในต่างประเทศ

เป็นสิ่งที่ควรทราบไว้บ้างเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราโทษกับการกระทำความผิด ว่าในต่างประเทศนั้นอัตราโทษมีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดมากน้อยเพียงใด และมีอะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยขอยกมาเป็นตัวอย่างในบางประเทศ ดังนี้

การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาเองแม้จะเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีความเจริญสูงในทุกด้าน แต่ก็ยังประสบกับปัญหาอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดสูงมากประเทศหนึ่ง ท่ออเมริกาแก้ปัญหาอาชญากรรมไม่ได้ ไม่ใช่เพราะไม่มีกลไกที่จะทำหน้าที่นี้ แต่เป็นเพราะกลไกที่มีอยู่นั้นไม่มีประสิทธิภาพ ล้าสมัย ไม่ประสานงานกัน และมักจะเป็นต้นตอที่ทำให้เกิดความวิบัติแก่ประชาชนพลเมืองเสียยิ่งกว่าเป็นสิ่งที่มีไว้สำหรับมุ่งขจัดภัยคุกคามอันเป็นเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกลไกชิ้นนี้¹

ปัญหาของอเมริกาในเรื่องการกระทำความผิดจึงไม่ใช่อยู่ที่อัตราโทษหรือตัวบทกฎหมาย แต่ขึ้นอยู่กับสาเหตุสำคัญต่อไปนี้

1. ความไม่มีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะตำรวจ ซึ่งในปี ค.ศ. 1979 ตำรวจจับผู้ต้องหาคดีทำร้ายร่างกายได้ 59 % คดีข่มขืนได้ 48 % คดีปล้นทรัพย์ได้ 25 % และคดีลักทรัพย์ในเวลากลางคืนได้ 15 % และในการ

¹พัฒนาต พวงลากหลาย และพัลด์ ทัดนียานนท์, "ทำไมกระบวนการยุติธรรมจึงล้มเหลวอย่างไม่เป็นท่า," วารสารอัยการ ฉบับที่ 42 (มิถุนายน 2524):

9-21. ถอดความจาก WHY THE JUSTICE SYSTEM FALL : INEFFICIENT

WAYS OF COPING WITH A HANDFUL OF "SAVAGES" ในนิตยสาร TIME ฉบับ

วันที่ 23 มีนาคม 2524 หน้า 20-23, เขียนโดย โรเจอร์ โรเซน นลาท์.

จับกุมผู้ต้องสงสัยโอกาสที่จะลงโทษบุคคลนั้นมีน้อยมาก เช่น ในรัฐนิวยอร์กมีผู้ถูกจับกุมในคดีอุกฉกรรจ์ประมาณ 130,000 แต่ถูกลงโทษจำคุกประมาณ 8,000 คน ในนครนิวยอร์กเองมีผู้ถูกจับกุมฐานกระทำความผิดอุกฉกรรจ์ 94,000 คน แต่ถูกลงโทษจำคุกประมาณ 5,000 - 6,000 คนซึ่งชี้ให้เห็นความไม่มีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม

2. กระบวนการยุติธรรมไม่ประสานงานกัน เริ่มจากความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจและอัยการ เพราะโดยหลักการแล้ว ตำรวจกับอัยการมีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน คือ การนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้ แต่อัยการมักจะมีคดีมากจึงมุ่งให้คดีเสร็จโดยเร็ว การฟ้องคดีในบางครั้งมีความหะหลวม เพราะต้องการเป่างานให้พ้นตัวไปก่อน จึงต้องแพคคดีบ่อย ๆ ส่วนตำรวจเองก็ทำงานอย่างสุกเอาเผากิน เพราะมุ่งที่จะ "คดีคลาย" คดีให้ได้เพื่อทำคะแนนให้ตัวเอง ดังนั้นยอมจับผู้ต้องหาผิดตัวบ้าง เพราะความดีความชอบของตำรวจไม่ได้ขึ้นอยู่กับผลคดีที่ต้องรอนอัยการฟ้องและศาลลงโทษ¹ การสอบสวนจึงทำอย่างง่าย ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการอื่น

3. ความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรม มีการเลื่อนคดีได้อย่างสะดวกสบาย ทำให้ศาลมีคดีค้างมาก นอกจากนี้กระบวนการพิจารณาของศาลได้มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยเป็นการเพิ่มความล่าช้าขึ้นอีก พยานบางคนจึงเกิดความเบื่อหน่ายและไม่มาเบิกความ²

การแก้ไขปัญหาคriminalกระทำความผิดจึงเป็นเรื่องของการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ขจัดปัญหาความยากจน การศึกษาและความแตกร้างของครอบครัว รวมทั้งให้มีการประสานงานระหว่างตำรวจกับอัยการให้ดีขึ้นกว่าเดิมจ้างผู้พิพากษาเพิ่มขึ้น และสร้างคุกให้เพียงพอ ซึ่งรัฐบาลอเมริกาเองต้องทุ่มเทงบประมาณให้อย่างเพียงพอด้วย

ประเทศในเอเชีย ระบบกฎหมายล้วนแต่เจริญรุดตามระบบกฎหมายของตะวันตก เช่น ญี่ปุ่นเคิมนำระบบกฎหมายของฝรั่งเศสและเยอรมันมาใช้ ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งญี่ปุ่นถูกยึดครองโดยสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นได้นำเอาระบบกฎหมาย

¹ เรื่องเดียวกัน

² เรื่องเดียวกัน

ของอเมริกามาผสมผสานกับของเดิม ประเทศฟิลิปปินส์เดิมลอกเลียนระบบกฎหมายของสเปน ต่อมาได้นำระบบกฎหมายของอเมริกามาผสมผสานด้วย เช่นเดียวกับญี่ปุ่น ประเทศศรีลังกาเดิมใช้ระบบกฎหมายเนเธอร์แลนด์ ต่อมาก็นำระบบกฎหมายอังกฤษมาใช้ด้วยเช่นเดียวกับประเทศอินโดเนเซีย ส่วนเวียดนามเองก่อนจะมีการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ก็ใช้ระบบกฎหมายของฝรั่งเศส

อย่างไรก็ตาม กฎหมายของประเทศในเอเชีย ได้กำหนดประเภทและโทษไว้คล้ายคลึงกัน โดยให้สอดคล้องกับแนวคิดของสังคมนิยมที่ระบอบคอมมิวนิสต์ที่อะไรซ์ ซึ่งทำให้ประเทศในเอเชียค้นพบวิธีการแก้ปัญหาอาชญากรรมที่เป็นของตนเองได้สำเร็จ ทั้งนี้จะเห็นจากประเทศญี่ปุ่นที่ดีว่าเป็นแม่แบบของประเทศทางเอเชีย ประเทศญี่ปุ่นเองได้ใช้ลักษณะทางสังคมที่เหนียวแน่นของตนให้เกิดประโยชน์มากกว่าการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ ข้อสนับสนุนนี้จะพบได้ในข้อเขียนของ นายซิดนีย์ ชานส์เบิร์ก (SYDNEY SCHANBERG)¹ แห่งหนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทม์ได้เปรียบเทียบสถิติอาชญากรรมของสองมหานคร คือ มหานครโตเกียว (TOKYO) และมหานครนิวยอร์ก (NEW YORK) ซึ่งมีความก้าวหน้าทางวิทยาการแผนใหม่เท่าเทียมกันมาแสดง

<u>มหานครโตเกียว (ค.ศ. 1973)</u>		<u>มหานครนิวยอร์ก (ค.ศ. 1973)</u>	
จำนวนประชากร	11.6 ล้านคน	จำนวนประชากร	8 ล้านคน
คดีความผิดฐานฆ่าคนตาย	196 คดี	คดีความผิดฐานฆ่าคนตาย	1,680 คดี
คดีความผิดฐานข่มขืน	426 คดี	คดีความผิดฐานข่มขืน	3,735 คดี
ความผิดฐานขโมยรถยนต์	3,550 คดี	ความผิดฐานขโมยรถยนต์	82,731 คดี

เมื่อเทียบอัตราการเกิดคดีอาชญากรรมของมหานครทั้งสองนี้แล้วนับว่าแตกต่างกันมาก อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้คือ

1. กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืน และกฎหมายการปราบปรามยาเสพติด (GUN CONTROL AND DRUG LAWS) ของประเทศญี่ปุ่น มีบทลงโทษที่

¹ Gilbert Geis, "สหรัฐอเมริกาแก้ปัญหาอาชญากรรม" University of California; Irvine. เรียบเรียงโดย วีระพงษ์ บุญโญภาส คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุนแรงมาก และเจ้าหน้าที่ตำรวจของประเทศญี่ปุ่นทำหน้าที่รักษากฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเคารพต่อกฎหมายของชาวญี่ปุ่น อยู่ในอัตราเปอร์เซ็นต์ที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับประเทศที่มีจำนวนประชากรพอ ๆ กัน

3. ตามความรู้สึกของชาวญี่ปุ่น การที่สมาชิกในครอบครัวของชาวญี่ปุ่น คนใดคนหนึ่งถูกจับ เนื่องจากการกระทำความผิดเป็นเรื่องที่ถือว่าเสื่อมเสียอย่างยิ่งต่อตัวผู้นั้นเอง และตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขาด้วย

4. มาตรฐานการศึกษาของชาวญี่ปุ่นอยู่ในอัตราสูงและจำนวนคนว่างงานก็น้อย

นอกจากนี้ นายชิคินิชิ ซานส์เบ็ก ยังได้ให้ข้อสังเกตอีกว่า ประชากรญี่ปุ่น ได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันเองมากขึ้น คือพยายามทำความรู้จักกับผู้อื่น ตลอดจนเพื่อนบ้าน ในขณะที่เขาก็มักเคารพสิทธิส่วนบุคคลของเพื่อนบ้านด้วย

ส่วนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจญี่ปุ่นที่แสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพก็คือ การออกตรวจความสงบเรียบร้อยในมหานครโตเกียวอย่างสม่ำเสมอ และทุก ๆ 2-3 ช่วงตึกจะปรากฏว่ามีป้อมตูยามตำรวจ (Police booth) หรือภาษาญี่ปุ่นเรียกว่า "KOBAN" ประจำอยู่ ตูยามตำรวจนี้อาจจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำการตั้งแต่หนึ่งคนหรือหลาย ๆ คนก็ได้ สุดแต่ว่าเขตนั้นจะมีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ประจำอยู่ในตูยามหนึ่ง ๆ ต้องรับผิดชอบในความสงบเรียบร้อยของผู้อยู่อาศัยจำนวน 150 คน นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ต้องทำรายงานเสนอต่อหัวหน้าของตนว่า บุคคลที่อาศัยอยู่ในย่านนั้น ๆ ประกอบอาชีพอะไรบ้าง โดยทำรายงานนี้อย่างน้อยปีละสองครั้ง¹

สำหรับประเทศไทย เรานั้นก็เป็นประเทศหนึ่งในเอเชียซึ่งมีพื้นฐานทางสังคม วัฒนธรรม และกฎหมาย เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ แต่ประเทศไทยนี้มีความก้าวหน้าในระบบกฎหมายมากกว่าประเทศอื่น รวมทั้งประเทศญี่ปุ่นตรงที่นอกจากจะนำระบบ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2-3.

กฎหมายของอังกฤษและฝรั่งเศสมาใช้แล้วจึงได้นำระบบกฎหมายของประเทศสวีตเซอร์แลนด์และประเทศในแถบสแกนดิเนเวียมาใช้อีกด้วย จึงมีเหตุผลที่เชื่อว่าระบบกฎหมายของเราทันสมัยและเหมาะสมกับการใช้บังคับ แต่ที่ประเทศไทยยังมีปัญหาอาชญากรรมหรือการกระทำผิดมากขึ้นเรื่อย ๆ นั้น ต้องมีสาเหตุมาจากปัจจัยอื่นอย่างแน่นอน ดังนั้นการที่เราแก้ปัญหาด้วยการเพิ่มอัตราโทษซึ่งเป็นกรแก้ไขกฎหมายโดยตรงนั้นจึงเป็นการแก้ไขที่ไม่ถูกต้องหรือจะเรียกว่าเป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุ ซึ่งหากเราพิจารณาถึงข้อเท็จจริงของอาชญากรรมในต่างประเทศแล้วก็ควรแก้ไขปัจจัยพื้นฐานอื่น ๆ ของเรา ยิ่งกว่าการแก้ไขอัตราโทษ

การกระทำผิดในประเทศสังคมนิยม

ประเทศในระบอบการปกครองนี้ส่วนใหญ่จะไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดมากนัก ทั้งนี้เพราะนโยบายการปกครองขึ้นอยู่กับองค์กรของรัฐเป็นหลัก แต่ที่พอจะนำมาเป็นข้อพิจารณาได้ คือ ประเทศสหภาพโซเวียตรัสเซียซึ่งก่อนที่รัสเซียเองจะเป็นคอมมิวนิสต์ได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมายของฝรั่งเศสอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความคิดและแบบแผนเกี่ยวกับการพิจารณาคดีในศาล และในปัจจุบันคนส่วนมากต่างคิดว่าโซเวียตเซียคงมีวิธีการลงโทษอย่างรุนแรง แต่ความจริงถ้าดูตามประมวลกฎหมายอาญาของเขาแล้วจะเห็นว่าวางโทษไว้ต่ำกว่าของประเทศไทยเป็นอันมาก เช่น การฆาตกรรมตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 103 ให้ลงโทษจำคุกเสรีภาพตั้งแต่ 3-10 ปี ถ้าเป็นการฆาตกรรมโดยเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 102 ให้ลงโทษจำคุกเสรีภาพตั้งแต่ 8-15 ปี โดยจะเนรเทศด้วยหรือไม่ก็ได้ หรือลงโทษประหารชีวิต คำว่าจำคุกเสรีภาพตามมาตรา 24 หมายความว่า ถ้าเป็นผู้ใหญ่จะต้องไปรับโทษอยู่ในค่ายกรรมกร (a Correctional Labor Colony) หรือในเรือนจำ ถ้าเป็นผู้เยาว์ก็ไปอยู่ในค่ายกรรมกรสำหรับผู้เยาว์ ส่วนคำว่าเนรเทศตามมาตรา 25 หมายความว่า การย้ายผู้ต้องโทษจากภูมิลำเนาเดิมไปอยู่ในท้องถิ่นที่ที่กำหนดไว้เท่านั้น

หรือ ถ้าเป็นการชิงทรัพย์ตามมาตรา 46 ก็ให้ลงโทษจำคุกเสรีภาพตั้งแต่ 3 ปี ถึง 10 ปี ถ้าเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยเหตุฉกรรจ์ เช่น ร่วมกันกระทำหลายคน มีอาวุธ..... ให้ลงโทษจำคุกเสรีภาพตั้งแต่ 6-15 ปี โดยจะให้เนรเทศด้วย

หรือไม่ก็ได้ และจะริบทรัพย์สินหรือไม่ก็ได้

ตามการกำหนดโทษของประมวลกฎหมายอาญารัสเซีย จะเห็นได้ว่าอัตราโทษมีได้รุนแรงเหมือนกับที่บุคคลหลายคนคิดไว้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศสหภาพโซเวียตรัสเซียก็ยังควบคุมปัญหาอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดของเขาได้ ดังนั้นการแก้ไขหรือลดปัญหานี้คงเป็นเพราะระบอบการปกครองและประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่มากกว่าอัตราโทษ

ในประเทศที่เป็นกลาง

อันได้แก่ประเทศสวีเดนและนอร์เวย์ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าคดีอาญามีน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่ประเทศนี้พลเมืองมาจากหลายเชื้อชาติ เหตุที่คดีอาญามีน้อยนั้นหาใช่เพราะศาลลงโทษผู้กระทำความผิดหนักแต่ประการใดไม่ เนื่องจากตามประวัติศาสตร์ของศาลในประเทศสวีเดนและนอร์เวย์ศาลเคยลงโทษหนักที่สุดคือ 20 ปี จำเลยในคดีนั้นเป็นพวกจารกรรม ศาลให้เหตุผลในคำพิพากษาว่า ถ้าลงโทษน้อยกว่านั้นเมื่อพ้นโทษมาแล้วไม่รู้จะให้ไปอยู่ที่ไหน ถ้าเป็นคดีฆาตกรรมในประเทศสวีเดนและนอร์เวย์ศาลลงโทษจำคุกเพียง 5-6 ปี เท่านั้น เป็นการยืนยันได้อย่างแน่ชัดว่าการที่ศาลลงโทษเบา ไม่เป็นเหตุให้คดีอาญามีมากขึ้นแต่อย่างใด

แต่ในทางกลับกันหากศาลลงโทษจำเลยแม้ในคดีเล็กน้อยด้วยโทษที่รุนแรงแล้วอาจจะเกิดผลเสียแก่ประชาชนเอง ดังเช่น ในประเทศไนจีเรียสมัยหนึ่ง รัฐบาลลงโทษผู้กระทำความผิดรุนแรงมาก โดยพวกลักขโมยถ้าจับได้ให้ลงโทษยิงเป้าทันที แต่ปรากฏว่าคดีลักทรัพย์ก็มีไม่ได้เว้น และผู้ร้ายก็กระทำรุนแรงพอ ๆ กับโทษที่จะลงกับเขา คือ พวกผู้ร้ายเมื่อไปปล้นหรือขโมยทรัพย์สินใด แม้แต่สมลุกเคียวก็จะมีเจ้าทรัพย์เสีย เพราะกลัวจะถูกจำคุกเท่านั้นเอง²

¹วิศิษฐ์ สิมานนท์, "โทษขั้นต่ำ," คฤหาสน์ 23 (มีนาคม-เมษายน 2519):

61. อ้าง Soviet Criminal Law and Procedure, Harvard University Press. 1966.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 57.

เมื่อข้อเท็จจริงเป็นเช่นนี้ เราคงพอมองภาพของความสัมพันธ์ระหว่าง
 อัคราโทษกับการกระทำความคิดได้ว่า มีความเกี่ยวพันกันน้อยมาก ฉะนั้นการจะ
 ใช้อัคราโทษเป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาอาชญากรรมจึงเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่อาจได้
 ผลเต็มที่ เพราะตัวอย่างที่ปรากฏกับประเทศต่าง ๆ ได้เป็นข้อยืนยันอย่างดีแล้ว
 ว่าการกระทำความคิดจะมีมากน้อยหรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการปกครอง การศึกษา
 ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม ภาวะเศรษฐกิจ และสภาพของสังคมเป็น
 สำคัญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย